

B I L T E N

broj 6

09. MAJ 2014.

*026/711-035, E-mail: info@psssd.org.rs
11431 Kolari, Železnička bb, Smederevo*

SAVETODAVNA SLUŽBA

Tiraž: 300

Sadržaj:

Zaštita voća i vinove loze .....strana 3,4,5
savetodavac - Slavica Stojkić, dipl.inž.polj. za zaštitu bilja

Zaštita ratarskih kultura ..... strana 6,7
savetodavac – Dragomir Radić, dipl.inž.polj. za ratarstvo

ZAŠTITA VOĆA I VINOVE LOZE

Plodovi breskve

Plodovi jabuke

JABUKA

Kiše koje su padale u ovom periodu (43l/m²) uslovile su pojavu više primarnih infekcija *Venturia* sp, te suzbijanje ove bolesti treba nastaviti. U pojedinim voćnjacima na listu su registrovani simptomi ove bolesti. Zaraženo lišće predstavlja infektivni potencijal za sekundarne infekcije ove bolesti tokom čitave vegetacije. Jabuka se nalazi u osetljivoj fazi i suzbijanje *Venturia* sp. i dalje treba vršiti sistemskim preparatima: HEMOKONAZOL, SCORE, CLARINET, , OLYMP, TERCEL, CHORYS, PYRUS. uz dodatak kontaktnih fungicida: METOD, MANKOGAL, VILOZEB, PENKOZEB, PYNOZEB, ANTRACOL, DITHANE, DAKOFLO, BRAVO i DELAN- koji se teže spiraju. Pepelnicu i dalje suzbijati sistemskim preparatima u intervalu od 10-15 dana, posebno u voćnjacima gde su prisutni simptomi (koje treba mehanički ukloniti) : TOPAS, AKORD, SYSTHANE. 12 E , SABITHANE, SEKVENCA, FLINT PLUS.

BAKTERIOZNA PLAMENJAČA JABUČASTOG VOĆA

(Erwinia amylovora)

U pojedinim zasadima jabuka registrovani su simptomi bakteriozne plamenjače na mladima koji su povijeni i imaju izgled pastirskog štapa. Blaga zima, povećana vlažnost u ovom periodu i prisustvo infektivnog materijala iz prethodne vegetacije doveli su do pojave ovog patogena i tokom ove sezone. U zasadima jabuka registrovano je sekundarno cvetanje koje u ovim uslovima: povećane vlažnosti i visokih temperatura može biti ulazni put za dalje širenje ovog patogena. Preporučuje se obilazak zasada jabuka i utvrđivanje prisustva simptoma bakteriozne plamenjače. Ukoliko se registruju simptomi predlažu se sledeće mere:

- Ukloniti sve zaražene grane i grančice, tako da rez bude 30cm u zdravo tkivo
- U danu kada se izvodi uklanjanje zaraženih biljnih delova, vreme mora biti sunčano, suvo i u narednih 48 sati ne sme biti padavina
- Prilikom sečenja zaražene delove pažljivo uklanjati, po mogućstvu pre reza staviti u pvc vreće, da bi se otklonila mogućnost dodirivanja sa zdravim biljnim delovima
- Pre svakog reza, neophodno je alat za orezivanje potapati u dezinfekciono sredstvo
- Radnici koji orezuju treba da imaju rukavice i da pre svakog reza dezinfikuju ruke
- Odsečene biljne delove odlagati u prikolice sa visokim stranicama da ne bi došlo do dodirivanja zaraženih i zdravih biljnih delova
- Rane na biljkama od rezova, neophodno je dezinfikovati sa 3% rastvorom bakarnog preparata
- Voditi računa da se prilikom orezivanja ne stvaraju nove rane na biljkama
- Uklonjene zaražene biljne delove obavezno spaliti
- Uklanjanje sekundarnih cvetova
- U zaraženim voćnjacima ograničava se kretanje ljudi i mašina za rad i sprovodi se dezinfekcija obuće, odeće i alata
- U zaraženim voćnjacima neophodno je suzbijanje insekata koji prenose zaraze
- Zaražene biljke je potrebno obeležiti i nakon 7 odnosno 14 dana ponovo pregledati.

ŠTETOČINE JABUKE

Let prve generacije minera je u završnoj fazi, u pojedinim voćnjacima je uočena pojava prvih mina, tretmane obaviti preparatima iz grupe organofofata. Feromonskim klopka registovan je let prve generacije smotavca jabuke(*Carpocapsa pomonella*). Jedna je od najznačajnijih štetočina jabuke koja izaziva crvljivost plodova, što znatno umanjuje tržišnu vrednost istih. Ova štetočina se nalazi u stadijumu pred piljenje larvi, U narednih nekoliko dana preporučuje se primena insekticida ovicidno-larvicidnog delovanja: CORAGEN, RUNNER, AVAUNT, MOSPILAN, CALYPSO, MATCH.

KRUŠKA

Zaštitu kruške nastaviti protiv čađave krastavosti i rđe jednim od preparata : MANKOGAL, ANTRACOL, FOLIKUR, POLYRAM, AKORD, METOD, DAKOFLO, SCORE. Kriškina buvu se nalazi u fazi odrasle jedinke I treba je suzbijati sledećim preparatima: ABASTATE, ARMADA, VERTIMEC, MOVENTO .

BRESKVA

Zaštitu breskve obaviti posle proređivanja plodova i to od šupljikavosti lista i pepelnice . Od insekata u ovom periodu suzbijati breskvinog smotavca i vaši. Od fungicida upotrebiti: MANKOGAL, METOD, VILOZEB, AGROCIRAM, PENKOZEB, za suzbijanje pepelnice.: AKORD PLUS, TOPAS, IMPACT i dr. Za suzbijanje smotavca: DESPOT, LANNATE, KONZUL, NURELLE D. Pri jačoj pojavi lisnih vaši koristiti. TONUS, VOLLEY, WARRANT, ACTARA, AFINEX, VIZARD, MOSPILAN.

KAJSIJA

U ovom periodu neophodno je kajsiju zaštititi protiv prouzrokovala šupljikavosti lista i krastavosti plodova nekim od fungicida: MANKOGAL, ANTRACOL, DITHANE, a suzbijanje smotavca vršiti jednim od inskticida: FOSFAMID, KONZUL, DESPOT, FENITROTION.

ŠLJIVA

Šljivu treba u ovom periodu zaštititi od plamenjače, šupljikavosti lista i rđe sledećim fungicidima: MANKOGAL, DITHANE, ANTRACOL, PENKOZEB, BRAVO. Suzbijanje šljivinog smotavca vršiti: KONZUL, ZOLONE LIQUIDE, DESPOT, NURELLE D, FENITROTION. Pri jačoj pojavi vaši koristiti sledeće insekticide: ACTARA, MOSPILAN, AFINEX, TONUS, CONFIDOR, CHESS, VOLEY, WARRANT. Na mnogim lokalitetima primećena je šljivina štitasta vaš (Lecanium corni). Prezimljava na granama i stablu kao larva drugog stupnja, vrlo su otporne na niske temperature. U proleće larve prelaze na mlađe grane i grančice i intenzivno se hrane sisanjem sokova tokom aprila i maja , kada se javlja imago. Pored zimskog, rano prolećnog tretanja, vrlo je bitno tretiranje u periodu pojave larvi. Vizuelnim pregledom mnogih voćnjaka ustanovljena je pojava ovih larvi, te preporučujemo da se izvrši njihovo suzbijanje sledećim preparatima: TONUS, VIZARD, VOLEY, ACTARA, WARRANT u kombinaciji sa organofosfatima. tretman ponoviti u junu mesecu.

VIŠNJA

Višnja se u ovom periodu nalazi u fazi intenzivnog porasta plodova i treba je zaštititi od pegavosti lista i višnjinog svrdlaša sledećim fungicidima: ANTRACOL, MANKOGAL, VILOZEB, PREVENT, za suzbijanje višnjinog svrdlaša koristiti: DIMETOGAL, RADAR, NURELLE D. U fazi promene boje plodova obratiti pažnju na suzbijanje trešnjine muve koja izaziva crvljivost plodova. Pri upotrebi insekticida voditi računa o karenci preparata. Od preparata koristiti: TONUS, MOSPILAN, VANTEX, TALSTAR, FURY, PINTO. Od sedam do četrnaest dana pred berbu protiv pucanja plodova višnju isprskati Nu Filmom 17 u koncentraciji od 0,5%.

VINOVA LOZA

Vinova loza se nalazi u fenofazi formiranja cvasti kada je osetljiva na mnoge bolesti, a posebno na plamenjaču. Kišovito vreme pogoduje razvoju ove bolesti. Suzbijanje plamenjače obavezuno vršiti sistemičnim preparatima: FOSTONIC, RIDOMIL GOLD, CURZATE, EQUATION PRO, FOLIO GOLD, QUADRIS, PERGADO, ACROBAT, FORUM STAR, tretman ponoviti za deset dana. Da bi se suzbila pepelnica dodati: CRYSTAL, TILT, TOPAS, FALCON, FOLICUR, IMPACT, OLYMP, STROBY, SABITHANE, COLLIS, PRESING u kombinaciji sa preparatima na bazi sumpora. Od insekticida upotrebiti preparat za suzbijanje groždanog moljca: DECIS, TALSTAR, FOSFAMID, DESPOT, NURELLE-D.

ZAŠTITA RATARSKIH KULTURA

Zaštita kukuruza posle nicanja

Zaštita kukuruza od korova zemljišnim herbicidima pre nicanja useva je nezamenljiva i najjeftinija. Kako ovi herbicidi uništavaju samo korov iz semena, po pravilu, treba tretirati usev kukuruza i drugi put, posle nicanja, protiv višegodišnjih korova iz rizoma, ali i protiv nekih jednogodišnjih korova koji su „prošli” prvi tretman, a to su vrste koje imaju krupno seme kao što je čičak, tatula, suncokret i sl. Na žalost, naši proizvođači se mahom odlučuju samo za zaštitu posle nicanja. Ovaj metod ima tu prednost što na osnovu korovskog sastava biramo preparat koji ćemo upotrebiti. Problemi mogu da se jave kada nastupi duži sušni ili hladni period. Tada je nicanje korova iz rizoma jako razvučeno, naročito kod divljeg sirka, a sa tretmanom se ne sme mnogo odugovlačiti, jer su prve četiri nedelje posle nicanja kukuruza najkritičniji period kada usev mora da bude čist od korova, u protivnom, šteta se ne može popraviti nikakvim kasnijim merama. Hemija nije svemoguća, svaki preparat ima svoja ograničenja do kog lista useva može da se primeni, a ako čekamo da svi korovi izniknu, desiće se da nam prvi korovi prerastu i tada ih je teško suzbiti. Može se desiti da nastupi kišni period, što dodatno može da iskomplikuje zaštitu. Od osmog lista kukuruza počinje razvoj generativnih organa, i svaki tretman herbicidima posle toga dovodi do smanjenja prinosa. Izuzetak su preparati CALLISTO i LAUDIS, koji mogu da se koriste i do desetog lista. Protiv uskolisnih korova, kada je kukuruz u fazi 3-8 listova, mogu da se koriste sledeći preparati: TAROT(50 gr/ha) , GRID(20 gr/ha) , CORDUS(30-40 gr/ha) SIRAN, TALISMAN, MOTIVEL, NIKOSAV (1,2 l/ha), INNOVATE (0,17 l/ha), EQUIP (2 l/ha) i drugi. Protiv širokolisnih korova se koriste sledeći preparati: MONOSAN (2 l/ha), MATON (0,5-0,8 l/ha), LENTEMUL, MUSTANG (0,6 l/ha), BENCHMARK, DELTAZON (4 l/ha) – od 2.-4. lista. Zatim, preparati na bazi dikambe - BANVEL, MOTIKAN, PLAMEN, DIKAMBA, DIMARK(0,5-0,7 l/ha) i sl. – od 3-5 listova; BONACA(0,8 l/ha) od 3-6 listova; TANGENTA(1,5 l/ha) do osmog lista, a CALLISTO (0,2-0,25 l/ha) do desetog lista. Preparati koji istovremeno suzbijaju i uskolisne i širokolisne korove su: TAROT PLUS(50-60 gr/ha) , MAISTER(1,5 l/ha) i CELEBRITY(0,3-0,4 kg/ha) – od 2-6 listova, LAUDIS (1,5-2 l/ha) od 2-10 listova. Hibridi kukuruza, koji imaju oznaku ultra, pored navedenih herbicida, mogu da podnesu tretman herbicidom FOCUS ULTRA za uništavanje uskolisnih korova.

Rasađivanje povrća na otvorenom

Pristiže vreme za sadnju nače tri najvažnije povrtarske biljke – paradajz, paprika i lubenica. Njihova proizvodnja na otvorenom ograničena je klimatskim uslovima, prvenstveno temperaturama, i moguća je samo u bezmraznom razdoblju. Sadjnja se obavlja kada srednje dnevne temperature vazduha porastu preko 15°C, ali ujedno treba da prođe opasnost od kasnih prolećnih mrazeva, što datumski obično pada oko 10. do 15. maja. Pri nižim temperaturama koren ne raste pa je ukorenjavanje otežano, a samim tim i onemogućen normalan rast i razvoj. Biljke koje su posle sadnje u uslovima nepovoljnih temperatura teško se i sporo oporavljaju. Lubenica traži još višu temperaturu za razvoj od paradajza i paprike, pa zato treba biti jako obazriv pri određivanju datuma njenog rasađivanja. U želji da što ranije izađu na tržište, najveću grešku čine proizvođači rasađivanjem u aprilu, kada se još nisu stekli dovoljni temperaturni uslovi, pa tada može da dođe do potpunog propadanja useva. Od kvaliteta rasada zavisice i prinos i kvalitet proizvoda. Rasad mora da bude dobro pripremljen za nepovoljne spoljne uslove, dobro „prekaljen”, zdrav, snažan i dovoljno razvijen. Predveče uoči dana rasad treba dobro zaliti da bi imao dovoljnu zalihu vode za početno primanje. Da biljka ne bi болоvala prilikom čupanja i rasađivanja, najbolje je rasad proizvesti u kontejnerima ili saksijama. Ovo je obavezan način proizvodnje rasada lubenice i krastavca, zato što oni ne podnose povređivanje korena. Najbolje vreme za sadnju je po oblačnom vremenu, predveče ili pred kišu. Rasad se sadi na nešto veću dubinu od one na kojoj je rastao u leji, 3-5 cm, naročito ako je izdužen. Zemljište treba da bude dobro pripremljeno, poorano na 40 cm dubine, rastresito i mrvičaste strukture. Pre sadnje paradajza i paprike u zemljište može da se inkorporira herbicid na bazi trifluralina. U lubenici i krastavcu ovaj herbicid ne sme da se upotrebi. Povrće može da se rasadi na crnoj malč foliji, ispod koje se postavlja sistem za navodnjavanje kapanjem. Zemljište se ispod crne folije bolje zagreva, što pospešuje ranozrelost i sprečava rast korova. U slučaju jačih padavina, manja je mogućnost pucanja plodova, a kod ograničenog navodnjavanja, ne dolazi do vršne truleži. Rasađene biljke treba što pre zaliti, a sledeće dve nedelje treba održavati stalnu vlažnost zemljišta kako bi razvile jak korenov sistem. Zavisno od načina navodnjavanja, mlade biljke treba zaliti nekoliko puta vodotopivim đubrivima sa većim sadržajem fosfora, koji pomaže razvoj mladih organa i bolje ukorenjavanje.

**CENE VOĆA I POVRĆA SA ZELENE PIJACE U SMEDEREVU
MAJ 2014.g.**

<i>Vrsta voća</i>	<i>Din/kg</i>
<i>Banana</i>	150
<i>Gejppfrut</i>	150
<i>Jagoda</i>	150-200
<i>Trešnja</i>	200
<i>Jabuka Ajdared</i>	30
<i>Jabuka Zlatni Delišes</i>	50
<i>Jabuka Greni Smit</i>	40
<i>Jabuka ostala</i>	30
<i>Grožđe</i>	150
<i>Limun</i>	150
<i>Mandarina</i>	120
<i>Orah</i>	600
<i>Pomorandža</i>	80-90

<i>Vrsta povrća</i>	<i>Din/kg</i>
<i>Zelena salata</i>	15- 20
<i>Paradajz</i>	130-150
<i>Krompir mladi</i>	70-80
<i>Pasulj</i>	300-350
<i>Kupus</i>	50
<i>Šargarepa</i>	50
<i>Karfiol</i>	140-150
<i>Grašak u ljusci</i>	150
<i>Rotkvice</i>	30
<i>Spanać</i>	40-60
<i>Krastavac</i>	70
<i>Tikvice</i>	80
<i>Celer</i>	150

026/711-035, E-mail: info@psssd.org.rs
11431 Kolari, Železnička bb, Smederevo